

EUROPE DIRECT
Prešov

3
2022

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Podpora EÚ pre členské štáty pri zaistovaní pomoci pre utečencov z Ukrajiny

Európska komisia predstavila opatrenia, ktoré sa prijímajú na podporu členských štátov pri zaistovaní potrieb ľudí na úteku pred vojnou proti Ukrajine a jej obyvateľom. V priebehu prvých štyroch týždňov od nevyprovokovanej a neopodstatnenej ruskej invázie prišlo do EÚ približne 3,5 milióna ľudí – predovšetkým žien a detí. Odhaduje sa, že vnútorne vysídlených je 6,5 milióna ľudí.

Prijatie ľudí prichádzajúcich na územie EÚ symbolizuje vôbec prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane, ktorá poskytuje rýchlu pomoc a jednoznačné právne postavenie. Popri okamžitej podpore členských štátov v súvislosti s pomocou na hraniciach, prijímaním a civilnou ochranou dnes EÚ podniká ďalšie kroky s cieľom pomôcť členským štátom zabezpečiť, aby príjemcovia pomoci mohli účinne využívať svoje právo na vzdelávanie, zdravotnú starostlivosť, ubytovanie a

pracovné miesta – teda charakteristické súčasti európskeho spôsobu života.

Podpora je dostupná v týchto oblastiach:

Osobitná ochrana detí: Deťom treba zaručiť rýchly prístup k ich právam, a to bez diskriminácie. Je mimoriadne dôležité, aby boli deti pri vstupe do EÚ zaregistrované. Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa poskytuje komplexný rámec na ochranu dieťaťa a dodržiavanie jeho práv. V súčasnosti fungujú v rámci **Európskej záruky pre deti** národní koordinátori, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu pri podnecovaní a koordinácii úsilia na vnútroštátnej úrovni a s regionálnymi a miestnymi orgánmi. V tejto súvislosti sa osobitná pozornosť venuje deťom z ústavov (napr. detských domovov) a deťom, ktorým hrozí, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi a únosov. Okrem toho Komisia pripravuje osobitné štandardné operačné postupy zamerané na **presuny maloletých osôb bez sprievodu**.

Prístup k vzdelávaniu: Jednou z priorít je v týchto ťažkých časoch pomoc žiakom, študentom a učiteľom. Komisia podporí spoluprácu medzi členskými štátmi, aby si mohli začať vymieňať skúsenosti a aby určili, čo je potrebné na to, aby mohli vysídlené deti pokračovať vo vzdelávaní. Portál School Education Gateway bude slúžiť ako jednotné kontaktné miesto na prístup k vzdelávacím materiálom z Ukrajiny a materiálom členských štátov v ukrajinskom jazyku. Takisto bude nevyhnutné využiť kapacity ukrajinských učiteľov, ktorí prichádzajú do Európy.

Komunita eTwinning môže skupinám vytvoreným v bezpečnom priestore platformy pomôcť pri podpore učiteľov. Na podporu vzdelávania študentov z radov utečencov a integrácie zamestnancov inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, ktorí utekajú pred vojnou, sa využije aj flexibilita v rámci programu financovania Erasmus+.

Prístup k zdravotnej starostlivosti: Vďaka mechanizmu solidarity, ktorý zriadila Komisia, sa ľudia, ktorí naliehavo potrebujú špecializovanú nemocničnú liečbu, môžu na účely takejto liečby rýchlo presúvať medzi členskými štátmi, pričom k dispozícii je už 10 000 lôžok. Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb monitoruje zdravotnú situáciu na mieste a vydalo usmernenia o prevencii a kontrole infekčných chorôb. Komisia prostredníctvom úradu HERA podporuje aj dodávky očkovacích látok s osobitným zameraním na očkovanie detí. Okrem toho prijme ciele opatrenia týkajúce sa podpory duševného zdravia a posttraumatickej podpory pre ľudí na úteku pred vojnou vrátane vytvorenia siete odborníkov v oblasti duševného zdravia ovládajúcich ukrajinský jazyk.

Prístup k práci: Členské štáty sa vyzývajú, aby prijali opatrenia s cieľom pomôcť prichádzajúcim osobám rýchlo začať využívať právo na prácu, ako aj zapojiť sa do odbornej prípravy. Patrí sem informovanie ľudí o ich právach podľa smernice o dočasnej ochrane, poskytovanie jazykovej alebo podnikateľskej podpory a zabezpečenie prístupu k starostlivosti o deti, pričom kľúčovú úlohu sprostredkovateľov na trhu práce majú zohrávať verejné služby zamestnanosti. Navyše Komisia doplnila do **nástroja EÚ na stanovenie profilu zručností** štátnych príslušníkov tretích krajín ukrajinský jazyk.

Prístup k ubytovaniu a bývaniu: S cieľom zaistiť okamžité potreby vhodného ubytovania sa budú v rámci novej **iniciatívy Safe Homes** podporovať Európania, ktorí na tento účel ponúknu svoje bývanie, pričom sa bude podľa potreby mobilizovať cielené financovanie a online zdroje.

Okrem toho sa v záujme posilnenia verejných systémov prijímania zmobilizuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu, ako aj fondy politiky súdržnosti. Z dlhodobého hľadiska pomáha poskytovať sociálne bývanie rodinám a jednotlivcom v spoločenstve Európsky fond regionálneho rozvoja, ktorý môže pokryť nákup aj renováciu ubytovania. Európsky sociálny fond môže podporovať komunitné služby a ubytovanie, najmä pre osoby so špeciálnymi potrebami a zdravotným postihnutím, deti a starších ľudí.

Solidarita v praxi

Komisia zriadila **platformu solidarity**, ktorá združuje členské štáty a agentúry EÚ s cieľom koordinovať podporu pre členské štáty, ktoré ju potrebujú. Platforma pomôže organizovať presuny osôb v rámci EÚ do členských štátov, ktoré majú kapacitu na ich prijatie. Môže tiež pomôcť vytvoriť cestovné plány do krajín mimo EÚ, v ktorých už žije početná ukrajinská komunita, ako je Kanada alebo Spojené kráľovstvo. Solidaritu prejavuje aj súkromný sektor, pričom mnohé dopravné spoločnosti organizujú humanitárne vlaky a poskytujú ľuďom na úteku bezplatné lístky. Okrem toho EÚ pomáha štátnym príslušníkom iných tretích krajín, ktorých zastihla vojna na Ukrajine, vrátiť sa späť do svojej vlasti, a to napríklad prostredníctvom prvých dobrovoľných návratových humanitárnych letov z Poľska do Tadžikistanu a Kirgizska za podpory agentúry Frontex.

Rýchle a flexibilné riešenia na podporu solidarity

Komisia prijala okamžité opatrenia s cieľom pomôcť mobilizovať finančnú podporu pre členské štáty, ktoré prijímajú ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine. Patrí sem návrh Kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe (CARE), ako aj zmeny fondov určených na vnútorné záležitosti na roky 2014 – 2020.

Pri vytváraní inštitucionálnych a prevádzkových kapacít na prijímanie ľudí, ktorí utekajú pred vojnou na Ukrajine, pomôže členským štátom individualizovaná podpora v rámci **Nástroja technickej podpory**, ktorá prispeje k ich lepšej sociálnej a hospodárskej integrácii a zabezpečí čo najlepšie využitie dostupných finančných prostriedkov EÚ na ubytovanie pre rodiny alebo deti bez sprievodu.

Európska komisia zaregistrovala novú iniciatívu občanov za zákaz kožušín v EÚ

Európska komisia rozhodla o registrácii európskej iniciatívy občanov pod názvom „Európa bez kožušín“. Jej organizátori vyzývajú Komisiu, aby v celej EÚ zakázala chov a zabíjanie zvierat na výrobu kožušín. Zároveň žiadajú, aby bolo na trhu EÚ zakázané s takýmito kožušinami a výrobkami obchodovať.

Keďže táto európska iniciatíva občanov spĺňa formálne podmienky, Komisia ju považuje za právne prípustnú.

Ďalší postup

Po predmetnej registrácii môžu organizátori začať zbierať podpisy.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_1753

Ak sa im do roka podarí zhromaždiť milión vyjadrení podpory aspoň zo siedmich rôznych členských štátov, Komisia bude musieť reagovať. Komisia môže rozhodnúť, že žiadosť postúpi do ďalšej fázy, a bude to musieť zdôvodniť.

Súvislosti

Európska iniciatíva občanov je zakotvená v Lisabonskej zmluve ako nástroj občanov na určovanie agendy. Oficiálne je k dispozícii od apríla 2012. Podlieha týmto podmienkam prípustnosti: 1) navrhované opatrenie nesmie zjavne prekračovať rámec právomocí Komisie predložiť návrh právneho aktu; 2) nesmie predstavovať zjavné zneužitie práva, byť zjavne neopodstatnená ani šikanujúca; 3) ani nesmie byť zjavne v rozpore s hodnotami Únie.

Komisia schválila prvé programy spolupráce Interreg na roky 2021-2027

Komisia schválila prvé programy Interreg na programové obdobie 2021 – 2027. Ide o tri programy európskej územnej spolupráce s investíciou v hodnote viac ako 481 miliónov eur. Schválené boli programy Interreg Central Europe (Stredná Európa), Interreg Rakúsko – Nemecko (Bavorsko) a Interreg Nemecko (Bavorsko) – Česko. Rozpočet bude pridelený v súlade s prioritami EÚ zameranými na dosiahnutie inteligentnej, zelenej a inkluzívnej Európy.

Komisárka pre súdržnosť a reformy Elisa **Ferreirová** v tejto súvislosti uviedla: „Teším sa, že prvé programy Interreg na obdobie rokov 2021 – 2027 sú už prijaté. Spolupráca je ústredným prvkom európskeho projektu a vďaka programom Interreg sa táto myšlienka premieta do konkrétnych činov. Programy Interreg sú znázornením podstaty a sily integrácie EÚ. Podporujú úzku spoluprácu v pohraničných regiónoch a naprieč členskými štátmi, a tak pomáhajú občanom, ktorí v týchto regiónoch žijú, spoločne čeliť výzvam, ktoré by inak museli riešiť sami.“

Informácie o schválených programoch Interreg

Na program **Interreg Central Europe** bude vyčlenených celkovo 280,7 milióna eur. Polovica tohto rozpočtu je určená na zelené investície, ako je zvyšovanie energetickej efektívnosti, adaptácia na zmenu klímy alebo ekologizácia mestskej mobility, zatiaľ čo takmer jedna tretina podporí konkurencieschopnosť a inovačné kapacity v strednej Európe. Program sa zameria aj na zlepšenie dopravných spojení vidieckych a okrajových regiónov a zlepší riadenie integrovaného územného rozvoja.

Celkové rozpočtové prostriedky pridelené na program **Interreg Rakúsko – Nemecko (Bavorsko)** budú predstavovať 76,9 milióna eur a program bude zameraný na päť prioritných oblastí:

nadčasové hospodárstvo, odolné životné prostredie, udržateľný cestovný ruch, integrovaný regionálny rozvoj a cezhraničné riadenie. Takmer tretina jeho rozpočtu sa použije na rozvoj výskumných a inovačných kapacít a viac ako pätina sa investuje do opatrení súvisiacich s klímou.

Na program **Interreg Nemecko (Bavorsko) – Česko** pôjde 123,8 milióna eur. Takmer tretina jeho rozpočtu bude venovaná podpore kultúry a udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnemu začleneniu a sociálnym inováciám. Ďalšie investície budú prioritne zamerané na ochranu a zachovanie prírody, biologickej diverzity a zelenej infraštruktúry, ako aj na zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_1868

Interreg

Bezpečnosť na cestách v Európskej únii za rok 2021

Európska komisia v marci uverejnila predbežné údaje o smrteľných dopravných nehodách, ktoré sa stali za rok 2021. Odhaduje sa, že v minulom roku zahynulo pri dopravných nehodách 19 800 ľudí. Oproti roku 2020 je to nárast o 1 000 (+5 %), ale úmrtí bolo stále o takmer 3 000 (-13 %) menej než v predpandemickom roku 2019. Celkovým cieľom je znížiť počet úmrtí do roku 2030 na polovicu. V poslednom desaťročí došlo v celej EÚ k poklesu o 36 %.

Komisárka pre dopravu Adina Văleanová v tejto súvislosti uviedla: „Objem premávky sa vracia do normálu a musíme zabezpečiť, aby sa do predpandemických hodnôt nevrátil aj počet úmrtí na našich cestách. Na úrovni EÚ budeme financovaním, legislatívou a osvetou pomáhať vytvoriť systém „safe“ – systém bezpečnejšej infraštruktúry, bezpečnejších vozidiel, bezpečnejšieho využívania ciest a lepšej starostlivosti po nehode. Časť zodpovednosti je však aj na členských štátoch, odvetví a účastníkoch cestnej premávky. Každému úmrtiu a vážnemu zraneniu na našich cestách sa dá vyhnúť.“

Kontrastný obraz na cestách EÚ

Počet úmrtí na cestách v celej EÚ v roku 2021 vzrástol oproti predošlému roku o 5 %, hoci porovnania s rokom 2020 sú vo všetkých krajinách výrazne ovplyvnené úrovňou premávky počas pandémie. Oproti roku 2019 v roku 2020 počet úmrtí na cestách klesol o 17 %.

Celkové poradie [1] úmrtnosti v jednotlivých krajinách sa veľmi nezmenilo – najbezpečnejšie boli cesty Švédska (18 úmrtí na milión obyvateľov), zatiaľ čo Rumunsko (93/mil.) hlásilo v roku 2021 najvyššiu mieru. Priemer EÚ je 44 úmrtí na milión obyvateľov.

Podľa predbežných údajov deväť členských štátov (Dánsko, Nemecko, Írsko, Cyprus, Litva, Malta, Poľsko, Portugalsko a Švédsko) zaznamenalo v roku 2021 historicky najnižší počet smrteľných nehôd na cestách.

Oproti predpandemickému roku 2019 klesol počet úmrtí na cestách v roku 2021 o 13 %, pričom najväčší pokles (o viac ako 20 %) zaznamenali Dánsko, Belgicko, Portugalsko, Poľsko a Litva. Naopak Lotyšsko, Slovinsko a Fínsko zaznamenali za posledné dva roky v počte smrteľných nehôd na cestách nárast.

Najviac postihnuté skupiny

Z dostupných údajov za rok 2020 [2] možno usudzovať typ účastníkov cestnej premávky postihnutých smrteľnými nehodami (v členení podľa veku a pohlavia obetí), ako aj miesta, kde k nehodám dochádza.

Celkovo 52 % smrteľných nehôd v cestnej doprave sa stalo na vidieckych cestách. V mestských oblastiach to bolo 40 % a na diaľniciach 8 %. Posádky automobilov (vodiči a cestujúci) predstavovali 43 % všetkých úmrtí na cestách, chodci tvorili 20 %, používatelia dvojkoľosových motorových vozidiel (motorky a mopedy) 18 % a cyklisti 10 % z celkového počtu úmrtí.

V mestských oblastiach je toto zloženie veľmi odlišné – najväčší podiel obetí tvoria chodci (37 %). Motorkári tvoria 18 % a rastie aj počet úmrtí cyklistov (14 %). Znamená to, že takmer 70 % z celkového počtu úmrtí v mestských oblastiach pripadá na zraniteľných účastníkov cestnej premávky. Tri zo štyroch obetí nehôd na cestách sú muži (77 %). Starší ľudia (65+) tvoria vyše štvrtinu (28 %) všetkých obetí, hoci o život na cestách prichádza v pomere viac mladých ľudí. Zatiaľ čo na vekovú kategóriu 18 až 24 rokov pripadá 12 % úmrtí na cestách EÚ, táto kategória tvorí len 7 % populácie. Štatistika teda ukazuje, že pravdepodobnosť smrteľnej dopravnej nehody je u mladých ľudí vyššia.

Súvislosti

EÚ si stanovila cieľ znížiť do roku 2030 počet úmrtí a po prvýkrát aj počet vážnych zranení na cestách o polovicu. Komisia tento cieľ stanovila vo svojom **strategickom akčnom pláne pre bezpečnosť cestnej premávky** a rámci politiky EÚ v oblasti bezpečnosti cestnej premávky na obdobie rokov 2021 – 2030, kde sa stanovili aj plány cestnej bezpečnosti s cieľom celkom eliminovať úmrtia na cestách do roku 2050 (vizia nulovej úmrtnosti - „Vision Zero“). Súčasťou týchto plánov bolo stanovenie kľúčových ukazovateľov výkonnosti pre bezpečné vozidlá, cesty a krajiny, bezpečné používanie ciest vrátane dodržiavania bezpečnej rýchlosti, jazdy bez vplyvu alkoholu, zabránenia rozptýlení za jazdy, používania bezpečnostných pásov a ochranných prostriedkov, ako aj pre rýchlu a účinnú starostlivosť po dopravných nehodách.

Prvé výsledky týchto ukazovateľov budú predstavené na **konferencii EÚ o výsledkoch v oblasti bezpečnosti cestnej premávky** 18. októbra 2022. Na podujatí sa každé dva roky stretávajú tvorcovia politik, občianska spoločnosť a odborníci na cestnú bezpečnosť s cieľom posúdiť súčasný stav bezpečnosti cestnej premávky v EÚ a potrebné ďalšie kroky na naplnenie vízie nulovej úmrtnosti.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_2012

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfpa.sk

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnici, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete?

**17. novembra 6600/1, 080 01
Prešov, č.m. 93**

**europedirect@sfpa.sk
www.edpresov.sk**

**EUROPE DIRECT
Prešov**

[instagram.com/edpresov](https://www.instagram.com/edpresov)

facebook.com/edpresov

twitter.com/edpresov

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

